“DET ÄR SOM OM JAG HAR EN EXTRA HJÄRNA I VÄNSTERKNÄET”

Mikrochips och artificiell intelligens – Cai Öjring har slutat försöka begripa hur hans smarta knäprotes är konstruerad. Viktigast är att den fungerar utan att han ägnar den en tanke. Det är som om jag har en extra hjärna i vänsterknäet, säger han.

Som utomstående dröjer det innan man börjar ana att Cai Öjring använder protes. Åtta kubikmeter swimmingpool i den blomstrande radhustäppan underhåller han till synes utan större ansträngning. Rörelserna är förvånansvärt smidiga när han sträcker sig efter diverse flytande föremål trots att vänsterbenet slutar strax ovanför knäet.

Förklaringen är hans ”intelligenta knä”, RHEO KNEE, en elektronisk protes uppbyggd av den senaste tekniken. Bakom protesens gummihölje sitter en minidator som på bråkdelen av en sekund registrerar förändringar i tyngdpunkt och rörelse. Informationen används lika snabbt för att anpassa protesen så att den ger Cai Öjring stöd och balans.

Det krävs en dataingenjör för att fullt ut förklara hur tekniken hänger i hop. Men det spelar ingen roll för Cai Öjring. Som användare behöver man vara långtifrån någon expert förklarar han.

– Protesen är enkel att ta av och på och du sköter den ungefär som en mobil. På natten sätter du den på laddning. En röd lampa varnar när batterierna är på väg att ta slut men batterierna räcker gott och väl en hel dag.

– Fast du får ju komma ihåg att ta av den när du badar, skrattar han.

Caj Öjring närmar sig sin sextionde födelsedag och ser ut att vara i god form, trots att livet prövat honom hårt. Kanske har ett tidigare aktivt liv varit till hjälp. Fotbollshjärtat klappar för Sleipner, Norrköpingsklubben som vann SM-guld på 1930-talet och vars ungdomssektion han var först tränare och sedan ordförande i. Men en decemberkväll 2005 sattes abrupt punkt för all form av motion en lång tid framöver.

Cai Öjring vaknar mitt i natten av kraftig värk i ljumskarna. Yrvaken stapplar han ner till köket där benen plötsligt slutar bära honom. När frun kommer ned för trappan ligger han

dubbelvikt över köksbordet. Hon kastar sig över telefonen och snart lyser blåljuset från en ambulans upp vintermörkret. Fyra stadiga armar lyfter upp honom på en bår. Sedan går ridån ned.

Cai Öjring förblir medvetslös i närmare tre veckor, ovetande om att det pågår en febril aktivitet runt omkring honom. Sjukvårdspersonal arbetar dag och natt, operationerna avlöser varandra. En hjärtinfakt följs av tre hjärninfarkter. Vänsterbenet amputeras strax ovanför knäet.

Senare får han veta att stora kroppspulsådern punkterats och att han hade varit en hårsmån från att mista livet.

– På så sätt hade jag tur men det var ju inte direkt så man tänkte när medvetandet sakta återvände. Det tog tid innan jag ens förstod att mitt vänsterben var borta.

ÖSSUR NORDIC tel. +46 (0)18 18 22 00 www.ossur.se/protes

ÖSSUR®

Life Without Limitations®

Cai Öjring minns sin första protes, en traditionell mekanisk knäled.

– Jag var så himla glad att överhuvudtaget kunna gå igen. Att protesen hade uppenbara begränsningar tänkte jag inte så mycket på. Men visst är det en enorm skillnad jämfört med min nya.

Cai Öjring visar hur den elektroniska knäleden automatiskt anpassar sig efter hans rörelser. Böjer han sig bakåt, för att sätta sig på en stol, bjuder protesen lagom motstånd – som om den hade inbyggda muskler. Följden blir att belastningen på vänsterbenet blir betydligt mindre.

När han ökar steglängden under en promenad svingar protesen snabbare, helt automatiskt utan att han tänker på det.

– Ibland undrar jag vilken hjärna som styr, min egen eller den som sitter i protesen, säger Cai Öjring och ser uppgiven och road ut på samma gång.

Böjer han sig bakåt för att sätta sig på en stol, bjuder protesen lagom motstånd – som om den hade inbyggda muskler.

– Tidigare var man mer på sin vakt. Mekaniska proteser låser ju sig i ett läge, därför måste man vara noga med var man sätter ner foten. Det slipper jag nu. Det är bara att sätta på sig knäleden och knalla i väg.

Cai Öjring rehabiliteringsresa har pågått i många år. Han har återvänt till sin arbetsplats på Migrationsverket i Norrköping. Hjärninfarkterna har dock satt sina spår och gör att han snabbt blir stressad. Arbetsträningen visade att 25 procent deltid fungerade.

– Jag skulle helst vilja jobba mer men det går bara inte. Arbetsgivaren har varit förstående och jag är glad att ha en fot kvar i arbetslivet och kan träffa mina arbetskamrater. Jag känner att jag fortfarande kan gör nytta.

Gradvis fungerar hans rörelser allt bättre, mycket tack vare den nya protesen. Hade han varit yngre hade han säkert satsat på handikappidrott. Med ålderns rätt nöjer han sig nu med vardagsmotion och styrketräning i gymmet.

– Jag brukar köra en en gång i veckan. Men ett par tjejer i stan har öppnat ett gym för personer med funktionshinder så nu ska jag pröva att träna två gånger i veckan, säger Cai Öjring.

RHEO KNEE®
WALK YOUR WAY

bionic
TECHNOLOGY BY OSSUR

ÖSSUR®
Life Without Limitations®

© Copyright Össur 2010 SE